

ژئوپلیتیک مرز ایران و کشور آذربایجان

سرزمینی که امروزه به نام جمهوری آذربایجان خوانده می شود به دنبال شکست ایران در جنگهای خود با روسیه و طی قراردادهای گلستان (1813 م) و ترکمنچای (1828 م) از ایران جدا و به روسیه ضمیمه گشت.

به گزارش آران نیوز: در طول تاریخ هیچ کشوری به اندازه روسیه قلمروهای خاک ایران را برای همیشه به اشغال در نیاورده است، قلمروهایی که طی دوره های درازمدت تاریخی زیرسیطره فرهنگی ایرانیان بودند یا دست کم خراجگذار ایران بودند بیشتر بخشهای آسیای مرکزی تقریباً به مدت سه هزار سال کانونهای ممتاز فرهنگ و تمدن ایرانی بوده و اغلب اوقات تا اندازه ای تحت کنترل سیاسی ایران قرار داشته اند.

در اوایل دهه 1990 شاهد تحولی عظیم در محو سیاست جهانی بوده ایم. برای نخستین بار یک امپراطوری بدون جنگ از درون متلاشی شد. خروج یکی از ارکان قدرت از گردونه نظام دو قطبی ژئوپلیتیک جهانی را به گونه ای متاثر کرد که تثبیت نظام جدید بر مبنای روابط و مناسبات بین الملل نیاز به گذشت زمان دارد.

گورباچف در 25 دسامبر 1991 از سمت خودکناره گیری کرد و اتحاد جماهیر شوروی نیز از حوقی در 31 دسامبر همچنین سال از بین رفت. فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی یک فرایند سیاسی بود که نتیجه آن تجزیه یک واحد یکپارچه به 15 واحد سیاسی با جغرافیای جدا از هم بود.

در اطراف ایران دولتهای جدیدی بنامهای آذربایجان، ارمنستان و ترکمنستان ظهور کردند که قبلاً روابط این جمهوریها از کانال مسکو انجام گرفت لیکن امروز آنها مستقلاً می توانند با همسایه خود یعنی ایران تعامل داشته باشند. با توجه به وابسته بودن بحث آذربایجان به قفقاز لازم است اشاره ای به منطقه قفقاز و اهمیت آن از نظر ژئوپلیتیک داشته باشیم.

قفقاز بعنوان منطقه سرحدی ایران در تاریخ گذشته خود موضوع رقابت قدرتهای پیرامونی بوده و مدتها نیز جزئی از سرزمین و قلمرو و حاکمیت دولت ایران محسوب می شده است.

این منطقه در محدوده ای به وسعت چهارصدویست و پنج هزار کیلومتر بین غرب دریای خزر و شرق دریای سیاه و در همسایگی شمال غرب ایران و شمال ترکیه واقع شده است. رشته کوههای قفقاز بزرگ به طور هزار و دویست کیلومتر در جهت شمال غربی از شبه جزیره تامان در تنگه کرچ (بین دریای سیاه و دریای آزوف) و جنوب شرقی تا شبه جزیره آبشوران در غرب دریای خزر در شرق جمهوری آذربایجان کشیده شده است.

فهرست مطالب

مقدمه

بخش اول:

گفتار اول:

مرز و مرزبانی

گفتار دوم

برخی تعاریف و اصطلاحات مرزی

الف) تعاریف و اصطلاحات عمومی مرزی

ب) تعاریف و اصطلاحات مربوط به رودخانه های مرزی

ج) تعاریف واصطلاحات مربوط به معاهدات مرزی

بخش دوم

گفتار اول

الف) وضعیت کلی مرزهای جمهوری اسلامی ایران

ب) اطلاعاتی از مرز کشور جمهوری اسلامی ایران با کشور آذربایجان

ج) اطلاعات کلی راجع به کشور جمهوری اسلامی ایران

د) مرز ایران و جمهوری آذربایجان

هـ) اطلاعات کلی راجع به کشور جمهوری آذربایجان

گفتار دوم

مروری بر ژئوپلیتیک استانهای آذربایجان شرقی، اردبیل و گیلان

الف) موقعیت جغرافیایی

ب) سابقه تاریخی و مذهبی و ویژگیهای ژئوپلیتیکی

ج) جغرافیای طبیعی

د) جغرافیای انسانی

هـ) شبکه ارتباطی

و) بررسی نظامی

بخش دوم

رژیم حقوقی رودخانه ارس و رژیم حقوقی دریای خزر

گفتار اول

رژیم حقوقی رودخانه ارس

گفتار دوم

رژیم حقوقی دریای خزر

الف) پیشینه رژیم حقوقی

ب9 مواضع کشورهای ساحلی

بخش چهارم

گفتار اول

نابیوستگی آذربایجان بانخجوان

گفتار دوم

بحران قره باغ

گفتار سوم

حضور امریکا در منطقه وگسترش ناتو به شرق

بخش پنجم

گفتار اول

دلایل همگرایی واگرایی اقوام ترك آذری زبان، باج 1. ایران

گفتار دوم

ادعای ارضی قفقاز نسبت به مناطق پیرامونی

گفتار سوم

وضعیت دفاعی آذربایجان

گفتار چهارم

مشکلات امنیتی آذربایجان

گفتار پنجم

بررسی دلایل اهمیت کشور آذربایجان برای ایران

بخش ششم

نتیجه گیری وپیشنهادات